

Webpamflet 4 - Spelregels rond het Generatiemodel

Photo by Jarich Schaap

WEBPAMFLET 4 is een onderdeel van *Geluksvogels en Pechvogels*. Dit boek is een *living document*. Dit betekent, dat re regelmatig ‘updates’ verschijnen, meestal in de vorm van een webpamflet.

- 4.1. inleiding
- 4.2. Een kort spel
- 4.3. Een lang spel
- 4.4. Toepassingen van het Droomboek
- 4.5. Het Derde Gouden Eeuw Spel
- 4.6. Essays met een spelstructuur
- 4.7. Slotopmerkingen

4.1. Inleiding

Het mag zich in een groeiende belangstelling verheugen: *serious gaming*. Een onderdeel hiervan vormen de realistische scenario's, beter bekend als *concrete utopieën*. In dit webpamflet komen de spelregels aan de orde, met behulp waarvan concrete utopieën kunnen worden toegepast.

Aan het spelen zelf pleegt ontwerpen vooraf te gaan. In het boek *Generaties van Geluksvogels en Pechvogels* zijn reeds aanwijzingen voor het ontwerpen van concrete utopieën rond het patroon van generaties gepresenteerd. De aanvullingen op dit boek - dat een *living document* vormt - behandelen de methoden voor het opstellen van concrete utopieën.

Het werken met concrete utopieën heeft uit een onverwachtse hoek ondersteuning gekregen. Het in 2013 verschenen *Droomboek* bevat tal van korte

teksten die zich goed voor verwerking in een spel lenen. Soms rechtstreeks, maar in de meeste gevallen als ondersteuning van het opstellen van variabelenschema's en van hypothesen. Er zijn van het Droomboek ruim anderhalf miljoen exemplaren verspreid. Wie met concrete utopieën aan de slag gaat, zal meestal een of meer exemplaren van het Droomboek onder handbereik hebben. Dit nodigt uit tot toepassing.

Wie met concrete utopieën gaat spelen, zal deze *serious gaming* in een empirisch onderbouwde maatschappelijke context willen plaatsen. Voor een dergelijke inbedding staat het *Derde Gouden Eeuw Spel* ter beschikking.

Tot slot komt aan de orde hoe toekomstgerichte essays op basis van een spelmodel vallen te ontwerpen. Denk aan een essay dat een dialoog tussen twee of meer personen weergeeft.

Welke ervaringen zullen met al deze soorten spelen worden opgedaan? Dit webpamflet biedt een tussenbalans. Telkens zullen bijgewerkte versies wenselijk blijken.

4.2. Een kort spel

Als voorbeeld nemen wij enkele workshops van elk 45 minuten. Het thema voor deze workshops was *Generatiebewust Leiderschap*. Aan het begin van elke workshop ontvingen de deelnemers een handout met daarin op de eerste bladzijde vier regels tekst:

- Het patroon van generaties en bijpassend leiderschap;
- Bedreigingen;
- Kansen;
- Strategieën.

Op de tweede bladzijde van de handout stond een korte schets van het patroon van generaties en van vormen van leiderschap. Verder werden op deze bladzijde de belangrijkste publicaties over het thema van de workshop vermeld.

De workshop had de vorm van een brainstorming. Daarvoor diende een SWOT-analyse als model.

Het is ook mogelijk om twee of meer van dergelijke korte workshops te laten plaatsvinden en vervolgens een wedstrijd tussen de betrokken teams te organiseren.

4.3. Een lang spel

Voorbeelden van langdurige spelen zijn op ruime schaal beschikbaar. Denk aan de essaywedstrijden die elk jaar door NRC-Handelsblad en de Koninklijke

Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen worden georganiseerd. In begin 2014 werden ruim driehonderd essays ontvangen. Een selectie hieruit werd in de NRC gepubliceerd.

Verdere voorbeelden treffen wij aan in het periodiek *Onze Tijd*. Jaarlijks presenteren de Nationale Denktank en de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen essays over tijdloze thema's gezien door de ogen van verschillende generaties. Telkens gaat het om een serie van vier teksten. Een senior en een junior lid dragen om beurten elk twee teksten bij.

Een voorganger van lange varianten van *serious gaming* vormen de Controversezittingen gehouden in 1982 in het kader van de 'Maatschappelijke Discussie Energiebeleid'. Als onderwerpen kwamen aan de orde:

- Kosten van kernenergie alsmede mogelijkheden en kosten van duurzame energiebronnen.
- De structuur van de electriciteitsvoorzieningen.
- Risico-analyse en risicobeleving.
- Verwerking en opbergen van radio-actief afval.

Deze controversezittingen zijn georganiseerd met de 'science courts' als voorbeeld. Dergelijke wetenschapsrechtbanken stammen uit de Verenigde Staten. Controversiële rapporten werden in een dergelijke wetenschapsrechtbank door een verdediger positief benaderd en door een aanklager negatief benaderd. Een 'lijdelijke rechter' sprak geen vonnis uit maar probeerde door het stellen van vragen een discussie uit te lokken waarin de standpunten zo veel mogelijk werden verzoend. Ook in onze dagen kunnen wetenschapsrechtbanken worden ingezet om bij *serious gaming* tegengestelde standpunten zo veel mogelijk te harmoniseren.

4.4. Toepassingen van het Droomboek

De voorgeschiedenis van het Droomboek is algemeen bekend. Elke Nederlander werd uitgenodigd om een inbreng te leveren met als thema: 'Mijn droom voor ons land, inspiratie voor de Koning'. De ruim zesduizend inzendingen werden door teams van deskundigen samengevat in een bundel. Deze bundel werd onder ruim anderhalf miljoen Nederlanders verspreid.

Deze bundel bevat enkele tientallen 'mini-essays' die kunnen worden ingeschakeld bij het werken met *serious gaming* in het kader van concrete utopieën. Enkele voorbeelden kunnen dit illustreren:

- Een goede daad per dag (blz. 28, onderaan; traditie onder padvinders).
- Vrijblijvende sociale dienstplicht (blz. 29, rechter kolom).
- Durf grootse dromen te dromen (blz. 87, links onderaan).

In een aanhangsel zijn meer voorbeelden gesignaleerd.

Wie dergelijke mini-essays bij een concrete utopie gaat inschakelen, zal op beperkte schaal tot directe toepassing kunnen overgaan. Dus de mini-essays in de concrete utopie kunnen opnemen. In de meeste gevallen echter zal het Droomboek worden ingeschakeld om een concrete utopie te testen en waar nodig aan te vullen. Dus bijvoorbeeld om het variabelenschema in de concrete utopie op lacunes af te tasten en dit schema vervolgens waar nodig aan te vullen. Ook het systeem van hypothesen in de concrete utopie kan worden gezien op de vraag, of hypothesen dienen te worden verwijderd, gewijzigd of toegevoegd. Verder kan de gehanteerde set van individuele en collectieve sociale actoren worden getest. Ook de reikwijdte van het aangehouden model kan worden geëvalueerd.

Wie individueel of in groepsverband aan de slag gaat met het opstellen en in spelvorm toepassen van concrete utopieën zal in de regel een of meer exemplaren van het Droomboek onder handbereik hebben. Indien een team aan het werk is, kan een lid in het Droomboek naar toepasbare mini-essays gaan zoeken. Wordt het Droomboek regelmatig ingeschakeld, dan kan een exemplaar van duidelijke tekens bij toepasbare mini-essays en afbeeldingen worden voorzien.

4.5. Het Derde Gouden Eeuw Spel

Wij zijn nog steeds trots op de gouden periode in onze 17^e eeuw. Inmiddels raken steeds meer Nederlanders ervan overtuigd dat de periode tussen het einde van de Tweede Wereldoorlog en het einde van de Twintigste Eeuw een 'Gouden eeuw nieuwe stijl' vormt. In de jaren kort na WO-II werd immers enorm hard gewerkt. Ons land kende betrekkelijk weinig interne conflicten. Het hoge niveau van activiteit werd vele jaren gehandhaafd. Pas tegen het eind van de jaren negentig van de vorige eeuw verwaterde de succesrijke aanpak.

Deze gang van zaken roept de vraag op of ons land opnieuw een gouden eeuw nieuwe stijl in het leven zou kunnen roepen. Dus of het een 'Derde Gouden Eeuw' zou kunnen scheppen. Een uitgangspunt voor een dergelijke campagne biedt het rapport van het Innovatieplatform uit 2010. De titel is: 'Nederland 2020: terug in de top 5. De Economische agenda: Innovatief, Internationaal, Innoverend'. In volgende Webpamfletten wordt op dit rapport teruggekomen.

Het nastreven van een Derde Gouden Eeuw zal op grote schaal tot discussies in de samenleving leiden. Met inschakeling van *Generaties van Geluksvogels en Pechvogels* als *living document*. Verenigingen en soortgelijke collectieve sociale actoren zullen er lezingen met discussie over houden. In het onderwijs zullen leerlingen en studenten er werkstukken over opstellen. De media zullen er uitzendingen aan wijden. Ongetwijfeld zal ook het Droomboek hierbij een rol gaan spelen. De anderhalf miljoen exemplaren die zijn verspreid vormen een roedel van 'sleeping tigers'.

Het inhoud geven aan de volgende gouden eeuw nieuwe stijl kan baat vinden bij toepassing van 'Het Derde Gouden Eeuw Spel'. Deze vorm van *serious gaming* kan op basis van een SWOT-analyse worden gerealiseerd. Wat zijn de bedreigingen en wat zijn de kansen? Tot welke strategieën kunnen de kansen worden uitgebouwd? De opzet voor een dergelijk spel is onder 'Een lang spel' reeds gepresenteerd.

4.6. Essays met een spelstructuur

Wie een essay opstelt zal vaak als vorm een 'monologue interieur' kiezen. Dus een denkbeeldige gedachtewisseling met zichzelf. Ook een stille dialoog tussen twee of meer personen behoort tot de mogelijkheden. Breng argumenten naar voren. Kom daarna met tegenargumenten. Maak tenslotte de balans op. Veelal krijgt een dergelijk essay de structuur van een SWOT-analyse.

Het gaat om essays die ook vaak op papier komen als voorbereiding op een spel dat door twee of meer individuen of teams zal worden gespeeld. De spelleider kan zijn functie het beste vervullen indien hij of zij al flink wat voorbeelden ter beschikking heeft.

4.7. Slotopmerkingen

In het boek *Generaties van Geluksvogels en Pechvogels* alsmede de aanvulling in het vorm van een *living document* gaat het om het patroon van generaties en zijn dynamiek als achtergrond. Er staan echter ook andere maatschappelijke achtergronden ter bes

chikking om concrete utopieën in hun maatschappelijke context te veranderen. Denk aan sociale mobiliteit, dus het stijgen en dalen op de maatschappelijke ladder. Of denk aan sociale cohesie en haar dynamiek.

AANHANGSEL

Onderstaand wordt een lijst gepresenteerd van mini-essays uit het Droomboek die een functie kunnen vervullen bij het werken met concrete utopieën. In een

beperkt aantal gevallen lenen de items zich voor directe toepassing in een concrete utopie. In de meeste gevallen echter gaat het om indirecte toepassingen. Het ten behoeve van een concrete utopie aftasten van de lijst met gebruikte variabelen. Het controleren van het toegepaste systeem van hypothesen. Het evalueren van de gehanteerde set van individuele en collectieve sociale actoren. Het testen van de reikwijdte van het gehanteerde model. Zo zijn er nog wel meer voorbeelden te geven.

- Zon, wind en water (blz. 12)
- Schoon en veilig van A naar B (blz. 13)
- Alle daken groen (blz. 19, links)
- Grasdaken (blz. 19, rechts)
- Natuur in het nieuws (blz. 25, boven)
- Kleurige steden (blz. 25, beneden)
- Een betere wereld (blz. 26, rechts)
- Vriendelijkheid (blz. 27, links)
- Een goede daad per dag (blz. 28, beneden)
- Iedereen kan een ander helpen (blz. 29, links boven)
- Voedselbanken overbodig (blz. 29, links beneden)
- Voor één dag van huis wisselen (blz.29, midden)
- Vrijblijvende sociale dienstplicht (blz. 29, rechts)
- Voedingslessen (blz. 31, boven)
- Niet meer met een lege maag naar school (blz. 31, beneden)
- Zeggenschap (blz. 34, midden onder)
- Monarchie (blz. 35, links)
- Saamhorigheid dankzij het koningshuis (blz. 35, rechts boven)
- Republiek en gelijkheid (blz. 35, rechts beneden)
- Kleurrijk (blz. 36, links)
- Wishes from around the world (blz. 36, midden)
- Meer samen doen (blz. 36, rechts)
- Dromen en wensen (blz. 37, links)
- Nieuwe Nederlander (blz. 37, midden boven)
- Prettigste en fijnste land (blz. 37, midden beneden)
- Culturendag (blz. 37, rechts)
- Burenliefde (blz. 39, links)
- Kansen voor kanjers (blz. 39, rechts beneden)
- "... dan zal het u goed gaan (blz. 41, links boven)

- Wondertjes (blz. 41, links beneden)
- Respect voor alle culturen en religies (blz. 41, rechts)
- Mijn droom (blz. 42, links boven)
- Schoolcurriculum (blz. 42, beneden)
- Ik dacht dat ik droomde (blz. 42, rechts boven)
- Één koninkrijk, één vlag (blz. 43, links boven)
- Kind- en mensenrechtenparadijs (blz. 43, links beneden)
- Sterke band met de Cariben (blz. 43, rechts boven)
- Een koninkrijk van gelukkige families (blz. 43, rechts beneden)
- VN-scholen (blz. 56, boven)
- De Verenigde Staten van Aarde (blz. 57, boven)
- Sturen op Bruto Nationaal Geluk (blz. 60, links)
- Sta eens stil (blz. 60, midden)
- Een mooie wereld (blz. 60, rechts)
- Ons water naar droge gebieden (blz. 61, links boven)
- Natuurwaarde (blz. 61, links beneden)
- International waterfonds (blz. 61, rechts)
- Spel zonder grenzen (blz. 64, beneden)
- Water (blz. 69, links beneden)
- I love recycling (blz. 72, rechts)
- Meer kunst (blz. 73, rechts boven)
- De multifunctionele brug en de kunst van het polderen (blz. 74, links)
- Een superglobe als baken voor Nederland (blz. 75, links)
- NL-eilanden in het Markermeer (blz. 77)
- Toekomst (blz. 80, links boven)
- Kansen voor iedereen (blz. 80, rechts boven)
- Iedereen heeft talenten (blz. 81, rechts boven)
- Droomplekken (blz. 82, links)
- Dutch Colleges (blz. 82, rechts)
- 2025 (blz. 83, boven)
- Nationale Ideeënbus (blz. 83, links beneden)
- Durf grootse dromen te dromen (blz. 87, links)